

I. DREPTURILE FEMEILOR ÎN CONVENȚIILE INTERNAȚIONALE

1. FEMEIA - SUBIECT VULNERABIL AL DREPTULUI INTERN ȘI INTERNAȚIONAL

Femeilor, care constituie mai mult de jumătate din populația Terrei, li s-a rezervat dintotdeauna și, în anumite zone ale lumii mai continuă să li se rezerve, un rol minor, periferic, deseori fiind supuse unui tratament discriminatoriu sau umilitor. Femeia a fost supusă la un regim de sclavie și vândută ca o marfă, a făcut și, din păcate, mai face obiectul unui tratament degradant, fiind supusă la prostituție sau expusă în publicații obscene, este ținută într-o situație de inegalitate față de bărbat, victimă a diverselor forme de discriminare, vulnerabilă în conflictele armate și, foarte important, lipsită uneori de drepturi politice.⁴

Ceea ce deosebește situația de acum câteva sute de ani de cea din prezent NU este, în opinia noastră, o evoluție a drepturilor femeilor, ca și aspect primordial, ci, mai degrabă, existența unor instrumente juridice internaționale, pe care statele lumii le ratifică și la care acestea își raportează dispozițiile interne.

Putem astfel să vorbim despre beneficiile ordinii internaționale.

Acest concept a fost, de regulă, abordat din două puncte de vedere – cel al relațiilor internaționale și cel al dreptului internațional. Organizarea internațională sau organizarea lumii, adică structurile și mecanismele prin care se desfășoară relațiile internaționale sau prin care se pun în aplicare principiile și normele de drept internațional au fost, de regulă, tratate în contextul celorlalte două dimensiuni ale ordinii internaționale, menționate.

Ordinea internațională va reprezenta întotdeauna un subiect de interes, cât privește schimbarea polilor de putere, a dinamicii populațiilor, a granițelor și, implicit, o evoluție a individului.⁵

---

⁴ I. Cloșcă, I. Suceavă - „Tratat de Drepturile Omului”, Ed. Europa Nova, 1995, p. 168

⁵ A. Năstase – „Organizarea Internațională”, Univ. Valahia, Târgoviște, 2001, p. 39

În contextul ocrotirii drepturilor femeilor, este salutar faptul că tot mai multe instrumente juridice despre sau în legătură cu drepturile femeilor sunt create și ratificate.

Femeile au dreptul să se bucure de aceleași drepturi și libertăți fundamentale ale omului ca și ceilalți indivizi. Prin Tratatul internațional privind drepturile omului, se solicită statelor părți să ia măsuri proactive pentru a garanta respectarea drepturilor omului de către femei și pentru a elimina discriminarea, inegalitățile și practicile care afectează în mod negativ drepturile femeilor.

Conform legislației internaționale privind drepturile omului, femeile pot beneficia, de asemenea, de drepturi suplimentare specifice, necesare, cum ar fi cele referitoare la asistența medicală pentru reproducere.

Ca un grup deosebit de vulnerabil, femeile au statut special și protecție în cadrul Organizației Națiunilor Unite și al sistemelor regionale în domeniul drepturilor omului. Tratatul internațional privind drepturile omului interzice discriminarea pe criterii de gen și, de asemenea, solicită statelor să asigure protecția și realizarea drepturilor femeilor în toate domeniile - de la proprietatea imobiliară și de la libertatea la violență, la accesul egal la educație și la participarea la guvernare.⁶

2. CONVENȚII INTERNAȚIONALE PRIVIND DREPTURILE FEMEILOR

Cele mai importante instrumente legislative internaționale, care privesc drepturile femeilor sunt:

- **Carta africană privind democrația, alegerile și guvernarea**, adoptată la Addis Ababa, Etiopia, în 2007 de către statele membre ale Uniunii Africane (articolul 8 alineatul (2), articolul 29 și articolul 43);
- **Carta africană privind drepturile omului și ale popoarelor**, adoptată de Organizația pentru Unitate Africană în 1981, intrată în vigoare în 1986 (articolul 18 alineatul (3));

---

⁶ <http://www.ijrcenter.org/thematic-research-guides/womens-human-rights/>

- împreună cu Protocolul la Carta africană privind drepturile femeilor din Africa („Protocolul de la Maputo”);
- **Carta africană privind drepturile și bunăstarea copilului**, adoptată de Organizația pentru Unitate Africană în 1990 (articolul 14 (e));
  - **Convenția americană privind drepturile omului**, adoptată la 22 septembrie 1969, ratificată de mai multe state din emisfera vestică (art.1 (1), 6 (1), 27 (1));
  - **Declarația americană a drepturilor și îndatoririlor omului**, semnată în 1948 de statele din zona continental americană (articolele 2 și 7);
  - **Carta arabă a drepturilor omului**, semnată de Liga Statelor Arabe în 2004, intrată în vigoare în 2008 (art. 3, 4, 10, 33, 34, 41 și 43);
  - **Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor**, adoptată la New York în 1979 de Adunarea Generală a ONU;
  - **Convenția privind cetățenia femeilor căsătorite**, adoptată la New York în 1957 de Adunarea Generală a ONU;
  - **Convenția privind drepturile politice ale femeilor**, adoptată la New York în 1953 de Adunarea Generală a ONU;
  - **Convenția pentru combaterea traficului de ființe umane și a exploatării prostituției altor persoane**, adoptată la New York în 1949 de Adunarea Generală a ONU, intrată în vigoare în 1951;
  - **Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie**, semnată la Istanbul în 2011 („Convenția de la Istanbul”);
  - **Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**, adoptată la Roma, în 1950 („*Convenția europeană a drepturilor omului*”) (articolul 14);
  - **Carta socială europeană**, semnată de statele membre ale Consiliului Europei la Torino, în 1961 (articolul 4 alineatele

(3) și 8) și Carta socială europeană (revizuită) (articolul 4 alineatul (3), articolele 8 și 27);

- **Convenția inter-americană privind acordarea drepturilor politice femeilor**, semnată la cea de-a IX-a Conferință Internațională a Statelor Americane din Bogotă, Columbia, 30 martie-2 mai 1948;
- **Convenția inter-americană privind naționalitatea femeilor**, a fost primul tratat internațional adoptat vreodată cu privire la drepturile femeii. A fost adoptată în 1933 de către Uniunea Pan-Americană în Montevideo, Uruguay;⁷
- **Acordul inter-american privind prevenirea, pedepsirea și eradicarea violenței împotriva femeilor** („Convenția Belém do Pará”), Convenția a fost adoptată la Belém do Pará, Brazilia, la 9 iunie 1994, la cea de-a 24-a sesiune ordinară a Adunării Generale a Organizației Statelor Americane;⁸
- **Pactul internațional privind drepturile civile și politice** (articolele 2, 3 și 26). La 16 decembrie 1966 Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice - cunoscute sub denumirea de Pacte ale drepturilor omului. Pactele drepturilor omului cuprind principiile și prevederile importante pentru dezvoltarea progresivă a dreptului internațional contemporan, cum sunt dreptul popoarelor de a-și hotărî singure soarta, în virtutea căruia ele își determină liber statutul politic și își asigură dezvoltarea economică, socială și politică, dreptul de a dispune de bogățiile și resursele lor naturale, interdicția propagandei de război. De asemenea, ele reafirmă principiile democratice vizând protecția și promovarea drepturilor omului. România a semnat cele două pacte la 27 iunie 1968.⁹

---

⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Convention_on_the_Nationality_of_Women

⁸ <http://www.refworld.org/docid/3ae6b38b1c.html>

⁹ http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.hp_act_text?idt=63815

- **Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite privind tratamentul deținuților** (paragrafele 6, 8, 23 și 53), adoptat la 8 ianuarie 2016 de Adunarea Generală a ONU;¹⁰
- **Declarația Universală a Drepturilor Omului** (preambul), a fost adoptată la 16.12. 1948, prin Rezoluția 217 A în cadrul celei de-a treia sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Adunarea le-a cerut tuturor țărilor membre să publice textul Declarației, care, ulterior, să fie „distribuit, expus, citit și comentat în școli și alte instituții de învățământ, fără deosebiri ținând de condiția politică a țărilor sau teritoriilor”. Documentul are un preambul și 30 de articole care definesc principalele drepturi ale ființei umane.¹¹

Observăm că anumite instrumente internaționale privesc în mod exclusiv drepturile femeilor, în timp ce altele conțin referiri exprese la drepturile femeilor, fiind în integralitatea lor, texte normative cu aplicabilitate generală.

Considerăm important să observăm că tratatele, convențiile internaționale dedicate exclusive ocrotirii drepturilor femeilor sunt din ce în ce mai numeroase, acoperind un spectru larg de drepturi și situații reglementate lacunar anterior.

---

¹⁰ http://www.avp.ro/mnp/legi/ansamblu_reguli_mnp.pdf

¹¹ <http://www.ijrcenter.org/thematic-research-guides/womens-human-rights/>

II. PRINCIPALELE ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE CU ATRIBUȚII DE PROTEJARE A DREPTURILOR FEMEILOR

1. ORGANIZAȚIA STATELOR AMERICANE

1.1. Prezentare generală

Această organizație (*engl.* Organization of American States, abreviat OAS sau OEA, după celelalte trei limbi oficiale) este o organizație internațională, cu sediul la Washington, DC, Statele Unite ale Americii. Această organizație cuprinde din 35 de state independente din ambele America, dar participarea Hondurasului a fost suspendată în urmare a loviturii de stat din 28.06.2009.

OAS a fost înființată în anul 1948 și are ca limbi oficiale spaniola, portugheza, engleza și franceza.

Potrivit site-ului organizației, OSA este cea mai veche organizație regională din lume, originile sale mergând până la prima Conferință Internațională a Statelor Americane, care a avut loc la Washington, în perioada octombrie 1889-aprilie 1890, și care a aprobat înființarea Uniunii Internaționale a Republicilor Americane, tot atunci fiind stabilite o serie de prevederi și instituții cunoscute sub numele de sistemul inter-american, cel mai vechi sistem instituțional internațional. Este continuatoarea Uniunii Internaționale a Republicilor Americane (1890-1923) și a Uniunii Panamericane (1923-1948).

După prima Conferință Internațională a Statelor Americane, de la Washington DC (octombrie 1889 - aprilie 1890), care a avut scopul de a discuta și elabora recomandări pentru adoptarea de către guvernele statelor participante a unui plan de arbitraj pentru soluționarea dezacordurilor și disputelor care pot apărea între ele, au avut loc numeroase conferințe și întâlniri, la diferite intervale de timp, și au

fost adoptate numeroase acorduri. La Conferința interamericană din 1947 de la Rio de Janeiro, Brazilia, a fost semnat Tratatul de asistență reciprocă (Tratatul de la Rio), referitor la apărarea colectivă în cazul unei agresiuni militare din afara regiunii. Un capitol nou, referitor la norme economice și la solidaritatea economică între statele membre, a fost introdus în Carta OSA după reforma acesteia din 1967. Sesiunile Adunării Generale a OSA au loc începând din 1970, când Protocolul de modificare a Cartei OSA adoptat în Buenos Aires a intrat în vigoare.

Deși acest lucru nu este prevăzut în Cartă, începând din 1994 au avut loc importante summit-uri ale șefilor de stat și de guvern din statele membre, care au emis decizii și recomandări, în general sub formă de Declarații sau Planuri de Acțiune, referitoare la obiective care trebuie îndeplinite de către organizațiile sistemului inter-american și de către OSA.

Carta OSA din 1948 a fost modificată ulterior, prin Protocoalele de modificare de la Buenos Aires (1967), Cartagena de Indias (1985), Managua (1993), Washington (1992), potrivit site-ului amintit.

La Art.2 din Carta OSA se arată că, în scopul punerii în practică a principiilor pe baza cărora a fost înființată și al îndeplinirii obligațiilor regionale conform Cartei Națiunilor Unite, OSA proclamă următoarele scopuri esențiale: consolidarea păcii și a securității pe continent; promovarea și consolidarea democrației reprezentative, cu respectarea principiului neintervenției; asigurarea soluționării pașnice a diferendelor care ar putea să apară între statele membre; asigurarea unei acțiuni comune din partea statelor în caz de agresiune; găsirea de soluții la problemele de ordin politic, juridic și economic care pot apărea între ele; promovarea, printr-o acțiune de cooperare, a dezvoltării lor economice, sociale și culturale; eradicarea sărăciei extreme, care constituie un obstacol în calea dezvoltării democratice depline a popoarelor din regiune ș.a.

Principiile reafirmate de statele americane sunt, conform Art.3 al Cartei, următoarele: dreptul internațional este norma călăuzitoare a statelor în relațiile lor reciproce; ordinea internațională este bazată în principal pe respectarea personalității, suveranității și independenței statelor și pe îndeplinirea întocmai a obligațiilor care rezultă din